Tilskott til tiltak i beiteområde
Lokale vedtekter 2020-2023

Stranda kommune

Innholdsfortegnelse

Innleiing ... 3
Forvaltning ... 3
Prioritering og løyving av midlar ... 3
Føremål (§ 1) ... 5
Vilkår for tilskott (§ 2) ... 6
Kva det kan gjevast tilskott til ... 6
Utrekning av tilskott (§ 3) ... 8
Søknad og utbetaling (§ 4) ... 8
Frist for gjennomføring av tiltak (§ 5) ... 9
Opplysningsplikt og kontroll (§ 6) ... 9
Omgjering og tilbakebetaling (§ 7) ... 9
Innkrevjing av tilbakebetalingsbeløp m.m. (§ 8) ... 10
Administrasjon, dispensasjon og klage (§ 9) ... 10
Vedlegg: ... 12
Fordeling på tiltaksgrupper og rettleiande støttesatsar ... 12

Innleiing

Desse vedtektene gir retningsliner for lokal forvaltning av, og utfyllande kommentarar til *Forskrift om tilskott til tiltak i beiteområde* som tidlegare (inntil 1.1.2020) vart administrert av Fylkesmannen.

Forvaltninga av tilskotsordninga vart overført frå Fylkesmannen til kommunane frå 1.1.2020, jf. *Forskrift om endring av forskrift om tilskott til tiltak i beiteområde* av 03.10.2017 (endringsforskrifta). Fylkesmannen blir klageinstans, og skal også ha ein koordinerande og støttande funksjon for kommunane si forvaltning.

Frå 2020 tek ein i bruk fagsystemet Agros for denne tilskotsordninga. Søknader skal primært Sendast inn elektronisk via Altinn.

Forvaltning

Fordeling av årleg økonomisk ramme

Økonomisk ramme for tilskotsordninga vert tildelt årleg gjennom tildelingsbrev frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet til fylkesmannsembeta.

Fylkesmannen fordeler midlane vidare til kommunane. Fylkesmannen avgjer fordelinga t.d. ved å hente inn prognosar frå kommunane.

Fylkesmannen kan fordele om midlar mellom kommunar, også innanfor kalenderåret.

Prioritering og løyving av midlar

Det er kommunane som prioriterer søknadene og løyver tilskott. Som grunnlag for prioriteringane skal kommunane fastsette lokale retningsliner innanfor ramma av forskrifta og rundskriv 2019-45 frå Landbruksdirektoratet. Dei lokale retningslinene skal fastsetje kva for tiltak som vil bli prioriterte ut frå kva som er føremålstenlege tiltak for utmarksbeitinga i kommunen.

Retningslinjene kan også innehalde timesatsar for ege arbeid som kan leggast til grunn for kostnadsoverslag for tiltaka, og tilskottsatsane til ulike typar tiltak ut frå kva som vert vurderte som mest føremålstenlege tiltak ut i frå regionale og lokale forhold. Kommunen kan vektlegge søkjaren sin eigenfinansiering (målt i kroner eller eigeninnsats) som eit kriterium for prioritering av søknader. Dersom kommunen vel å gjere dette, må det gå fram i dei lokale retningslinene.

Retningslinene bør sjåast i samanheng og koordinerast med tiltaksstrategien for Spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL), da det kan være aktuelt med tiltak som kan falle inn under båe ordningar.

Retningslinene skal kunngjerast i tilknyting til kommunen sin årlege utlysing av midlar på ordninga.

Sjå også meir om retningsliner i kommentarane til § 3 Utrekning av tilskott.
Kommunen skal lyse ut midlane og fastsetje søknadsfrist. Utlysing med søknadsfrist skal kunngjerast på kommunen sin nettside.

Søknad
Det elektroniske søknadsskjemaet ligg på nettsida Altinn. Sjå også kommentarar til § 4 i forskrifta om Søknad og utbetaling i del B.

For søkjarar som ikkje har moglegheit til å søkje elektronisk ligg skjema i pdf-versjon tilgjengeleg på Landbruksdirektoratet si nettside. Skjemaet kan fyllast ut, signerast og sendast saman med naudsynte vedlegg til kommunen.

Søknaden skal sendast kommunen der tiltaket skal gjennomførast. I tilfelle der eit tiltak vil strekkje seg over to eller fleire kommunar skal søknaden sendast til den kommunen der følgjande av tiltaket er størst. Kommunen som tek i mot ein slik søknad må informere andre kommunar tiltaket omfattar om søknad og ev. tildeling.

Vedtaksbrev
I regelverk for økonomistyring i staten er det gitt utfyllande føresegner om forvalting av tilskotsordningar. Tilsegn om tilskott på grunnlag av innvilga søknad skal stadfestast med vedtaksbrev. Dette er eit einskildvedtak skal grunngjevast i samsvar med forvaltingslova.

Agros produserer vedtaksbrev automatisk basert på ein felles mal. Det finst malar for innvilga tilskott, avslag og avvising. Informasjon frå sakshandsamar/vedtaksmynde vert fletta inn i malen.

Søknaden kan m.a. avvisast dersom den ikkje oppfyller føremålet med ordninga, openbert bryt med vilkåra i § 2, eller er sendt inn etter søknadsfrist. Samstundes har forvaltinga ei alminneleg rettleiingsplikt og må vurdere å etterspørje tilleggsopplysningar dersom ein innsendt søknad er mangelfull, men oppfyller minstekrava. Eit avvisingsvedtak treng berre å grunngi kvifor søknaden ikkje vert teken til behandling.

Vedtaksbrev om løyvd tilskott skal innehalde:
- Kort oppsummering om tiltaket tilskottet skal nyttast til («Bakgrunn for saka»)
- Grunngjeving for vedtaket, her under tilskottsbeløp som vert fletta inn i teksten
- Vilkår for tilskottet, dvs. frist og ev. særskilte vilkår for det einskilde tiltaket
- Reglar om rapportering og utbetaling
- Kontrolltiltak som kan bli sett i verk, med tilvising til § 6 i forskrifta
- Reglar for omgjering av vedtak og tilbakebetaling

- Opplysning om moglegheitene for klage

Dei tre øvste punkta i denne lista vert fastsette særskilt frå sak til sak der det er felt i sakshandsamarverktye som skal eller kan fyllast ut. Desse felta vert automatisk flett inn i teksten ved generering av vedtaksbrevet. Andre punkt er standardtekst i brevmalen.

Brev med avslag på søknader om tilskott skal innehalde:

- Kort oppsummering av tiltaket det er søkt om
- Grunngjeving for avslaget
- Opplysning om moglegheitene for å klage

I tilknyting til dei to første punkta er det tekstfelt som skal fyllast ut, medan det siste punktet er standardtekst.

B. Kommentarar til føresegnene i nasjonal forskrift

Føremål (§ 1)

Føremålet med tilskottet er å legge til rette for best mogleg utnytting av beite i utmark, redusere tap av dyr på utmarksbeite og fremje fellestiltak i beiteområda.

Tiltak som får tilskott etter *Forskrift om tiltak i beiteområde* inneber i stor grad oppføring av faste installasjonar i utmark. Husdyrbeiting og installasjonar i utmark vedkjem også brukargrupper utanfor landbruket. Ved planlegging og gjennomføring av tiltak er det viktig med dialog og samhandling med andre brukargrupper som eventuelt blir omfatta av tiltaket. Aktuelle brukargrupper kan vere organisasjonar og næringsdrivande innanfor landbruk og reindrift, grunneigarar, hytteeigarar, turisme og idrettslag.

Kommunen må skal sikre at tiltak som får tilskott ikkje er i strid med anna lovverk, her under naturmangfaldlova og kulturminnelova.

Der det ligg føre relevante godkjende planar (beitebruksplanar, tiltaksplanar m.m. bør tiltaka vere i samsvar med slike.

Tiltak for å redusere tap og konfliktar knytt til rovvilt vert dekt over såkalla FKT-midlar, jf. *Forskrift om tilskott til førebyggjande tiltak mot rovvilt-skadar og konfliktdempande tiltak* av 01.01.13. Den sistnemnde forskrifta vert forvalta av Fylkesmannen. Dersom det oppstår tvil om kor vidt føremålet med ein søknad primært er innanfor FKT-ordninga bør dette avklarast nærmare med søkjar og søkjar bør ev. få rettleiing om framgangsmåte for søknad om FKT-midlar.

Vilkår for tilskott (§ 2)

Tilskott kan gjevast til beitelag og andre former for organisert samarbeid der det vert drive beitedrift som næring. Med dette er meint beitedrift som normalt inneber at dyra går minst 5 veker på utmarksbeite og at meir enn halvparten av medlemmene i lag eller foreining har rett til produksjonstilskott.

Tilskott kan tilsvarande gjevast til einskildføretak som har rett til produksjonstilskott der det grunna naturgjevne eller driftsmessige forhold ikkje ligg til rette for samarbeid. Bakgrunnen for dette er strukturendringane i landbruket.

Føretak som driv beitedrift som næring, men som ikkje har rett til produksjonstilskott, kan ikkje tildelast tilskott med heimel i dei ordinære vilkåra i nasjonal forskrift.

Dersom slik verksemd medverkar til utnytting av beiteområde som elles ikkje ville blitt nytta eller medverkar til å oppfylle føremålet i forskrifta, kan kommunen vurdere å gi dispensasjon, jf. § 9 i forskrifta.

Stat, fylke eller kommune kan i medhald av § 2 ikkje gjevast tilskott, med mindre det vert gjort I form av dispensasjon etter § 9. Det er likevel aktuelt at kommunar tek initiativ til utarbeide beitebruksplanar i samarbeid med næringa og ev. andre brukarinteresser. I dei tilfella kommunar set i gang slike prosjekt (planleggings- og tilretteleggingsprosjekt) kan ein ev. søkje og tildele tilskott gjennom dei beitelaga som deltek i prosjektet.

Det er en føresetnad for tilskott til faste installasjonar at det er innhenta løyver frå eller avtalar med grunneigarar eller andre som har rettar i det aktuelle beiteområdet, og som kan tenkjast å få følgjer av tiltaket.

Når det gjeld vilkåret i tredje lekken av forskrifta om 'langsiktighet' ved leige av beiteområde, kan kommunen legge vekt på at leigekontraktane er langsiktige og kor lang resterande leigeperiode er ved prioritering av søknader.

Kva det kan gjevast tilskott til

Tilskott kan gjevast til investeringar i faste installasjonar og anna utstyr knytt til beitebruk i utmark og dessutan til tidsavgrensa planleggings- og tilretteleggingsprosjekt. Innanfor desse rammene kan tilskott gjevast til alle tiltak som fremjar beitebruken i eit område.

Ulike typar faste og mobile investeringstiltak kan vere (lista er ikkje uttømande):

- **Sperregjerde**
  Eit sperregjerde skal hindre beitedyr i å kome ut av beiteområdet. Sperregjerde

kan også tene til å avgrense beiteområdet mot veg, jarnveg, tettbygd strok og samanhengande jordbruksområde. Reine inngjerdingar av beitedyr i utmark fell ikkje inn under definisjonen av sperregjerde, og tilskott skal normalt ikkje løyvast til dette. Heller ikkje skal det gjevast tilskott til gjerde mellom innmark og utmark som fell inn under Lov om grannegjerde.

- **Ferister**
  Ferister bør vere av godkjent fabrikat eller bygd etter standardteikningar.

- **Bruer**
  Det kan gjevast tilskott til bruer som er dimensjonerte for føring av beitedyr. Dersom bruene er kraftigare dimensjonert kan kostnadsoverslag eller tilskottsdelen reduserast tilsvarande.

- **Gjetarhytter**
  Kostnadsoverslag for gjetarhytter kan omfatte hytter på inntil 20 m^2 med kvadratmeterpris som svarar til gjennomsnittleg kostnad for hytter av enkel standard i det aktuelle området.

- **Sanke- og skiljeanlegg**

- **Anlegg/rydding/ utbetring av driftevegar**

- **Saltsteinsautomatar**

- **Transportprammar**

- **Elektronisk overvakingsutstyr** (radiobjøller, lammenodar, merkesavlesarar, FindMySheep, dronar m.m.)

- **Elektronisk gjerde** (t.d. av typen Nofence)

- **Planleggings- og tilretteleggingsprosjekt**
  Dette kan vere ulike typar prosjekt som rettar seg mot organisering og tilrettelegging av utmarksbeita for god og effektiv beitebruk. Dette kan m.a. omfatte:
    - Planlegging og prosjektering av faste installasjonar
    - Ny organisering av beitelag og utmarksbeiteområde
    - Prosjektretta arbeid for stimulering til auka beitebruk og rasjonell utnytting av
    - beita
    - Tidsavgrensa utprøving av nytt utstyr som kan medverke til effektiv og god beitebruk
    - Utarbeiding av planar (beitebruksplan, tiltaksplan, beredskapsplan m.m.) for

    - Utmarksbeite

- **Vegetasjonskartlegging**

Fristar for gjennomføring av tiltak, jf. § 5, gjeld også planleggings- og tilretteleggingsprosjekt.

Utrekning av tilskott (§ 3)

Maksimalsatsar for tilskott er fastsette ut i frå at investeringane skal ha eit næringsføremål som gir grunnlag for å legge inn eiga finansiering og/eller eige arbeid i tiltaket.
Kommunen vurderer og fastset tilskottsandelen i kvar einskild sak, innanfor rammene som er gitt i § 3 i forskrift. Ut i frå godkjent kostnadsoverslag og tilskottsandel bestemmer ein eit maksimalt tilskottsbeløp som vert spesifisert i vedtaksbrevet.

Kommunen skal fastsetje nærmare retningsliner for tilskottsandel til ulike typar tiltak ut i frå kva som vert vurdert som mest føremålstenlege tiltak vurdert med utgangspunkt i lokale forhold.

Søknad og utbetaling (§ 4)

Søknad skal omfatte kostnadsoverslag og finansieringsplan. Kostnadsoverslag for faste installasjonar vil normalt omfatte materialkostnader og arbeidskostnader (eige og leigd arbeid). Når det gjeld elektronisk overvakingsutstyr vil godkjent kostnadsoverslag i dei fleste tilfelle svare til innkjøpspris. For planleggings- og tilretteleggingsprosjekt kan kostnadsoverslaget også omfatte andre kostnader som t.d. lønnsutgifter og kjøp av tenester.

Dersom tilskottsmottakar ikkje har frådragsrett for inngåande meirverdiavgift, kan meirverdiavgift inngå i kostnadsoverslaget og i grunnlaget for utrekning av tilskott. Det er lagt inn sjekkpunkt i Agros for å at dette blir korrekt i søknadene.

Forskottsutbetaling kan skje med inntil 75 % av tilskottsbeløpet på grunnlag av godkjent dokumentasjon for oppsamla kostnader. Dokumentasjon vil normalt vere kopi av betalt faktura for innkjøp av materialar/utstyr eller kopi av betalt faktura frå entreprenør eller annan oppdragstakar. Eige arbeid må dokumenterast med timelister.

Dersom kostnadene for gjennomføring av tiltaket blir høgare enn det som er lagt til grunn for vedtaket er utbetaling likevel avgrensa til tildelt tilskott. Dersom kostnadene blir lågare enn ein har kalkulert med vert tilskottsbeløpet redusert i samsvar med tilskottsandelen.

Frist for gjennomføring av tiltak (§ 5)

Fristane som er gitt i § 5 gjeld gjennomføring av sjølve tiltaket. Dokumentasjon for fullført tiltak kan sendast inn etter fristen. I samband med vedtak om tilskott vil det bli sett ein frist for innsending av dokumentasjon for fullført tiltak.

Fristen er en del av føresetnaden tildeling av tilskottet. Dersom fristen ikkje vert halde kan kommunen krevje utbetalt forskott på tilskott tilbake, jf. kommentarar til § 7.

Opplysningsplikt og kontroll (§ 6)

Første lekk inneber at alle søkjarar av tilskott pliktar å gi dei opplysningane som kommunen finn naudsynt i samband med forvaltning av ordninga. For lag og foreiningar er det kontaktperson i samsvar med einingsregisteret som er å sjå på som ansvarleg søkjar.

I kriteriet for naudsyn ligg det at opplysningsplikt ikkje er uavgrensa og at berre relevante opplysningar kan krevjast. Typisk vil dette dreie seg om grunnlagsmateriale for å kunne fatte vedtak om tilskott, men også dokumentasjon som gjer det mogleg å gjennomføre ein effektiv kontroll av om tilskottsutbetalinga er i samsvar med forskrifta.

Med heimel i andre lekken kan kommunen også kontrollere bokføring, korrespondanse og notat hjå føretaket som vedkjem tilskotta. Kontrollen kan gjennomførast på staden hos føretaket, jf. tredje lekken.

Når det gjeld kravet om stadfesting frå revisor, er dette teke med som ein ”kan-bestemmelse” i andre lekken, andre punktum.

Omgjering og tilbakebetaling (§ 7)

Denne delen av føresegna gir heimel til å gjere om vedtak om tilskott dersom det vert avdekt tilhøve som er i strid med det som er føresetnadene ved tildeling av tilskottet. Dette kan vere når det aktlaust eller forsettleg er gitt feil eller mangelfulle opplysningar i søknad eller rapportering, når tiltaket er gjennomført på ein annan måte enn føresett, eller det på annan måte er tilhøve som har medverka til urettmessig utbetaling av tilskott. Dersom frist for gjennomføring av tiltaket ikkje blir halde kan dette også gi grunnlag for å gjere om vedtak om tilskott.

Dersom det ved ein feil frå forvaltninga (kommunen) si side er utbetalt for mykje tilskott er dette også i strid med føresetnadene for tilskottet.

Når det er fatta vedtak om omgjering kan kommunen fatte vedtak om at heile eller deler av

alt utbetalt tilskott vert kravd tilbake i samsvar med føresegnene i § 8.

Det følgjer av forvaltningsrettslege prinsipp at ved feilutbetalingar i disfavør av mottakar skal dette rettast opp ved tilleggsutbetaling.

Innkrevjing av tilbakebetalingsbeløp m.m. (§ 8)

Når det er fatta vedtak om tilbakebetaling i samsvar med § 7 kan dette skje anten ved innkrevjing eller motrekning. Under dette kan det motreknast i seinare tilskottsutbetalingar av tilskott til investeringar i beiteområde eller i utbetalingar av andre tilskott.
Krav som spring ut av andre tilskotsordningar kan også motreknast i utbetalingar av tilskott til tiltak i beiteområde.

Krav overfor lag og foreiningar kan ikkje motreknast i tilskottsutbetalingar til medlemmer. Tilsvarande kan ikkje krav overfor medlemmer motreknast i tilskott til lag eller foreining. Når kommunen har fatta vedtak om tilbakebetaling vil fagsystem automatisk generere og sende ut faktura på kravet.

Krav om tilbakebetaling er kan bli forelda i samsvar til foreldingslova.
Foreldingsfrist er normalt tre år, med dei unntak som går fram av lova. Forelding vert rekna frå det tidspunktet vedtak om tilbakebetaling er fatta.

I siste lekken er det gitt reglar for fastsetjing av renter på tilbakebetalingsbeløp. Dersom det kan godtgjerast at mottakar har vore i aktsam god tru skal det ikkje krevjast renter. For å fastsetje frå kva tidspunkt renter skal leggjast til må kommunen vurdere kor vidt det ligg føre høvesvis aktløyse, grov aktløyse eller forsett.

Dersom det blir aktuelt å krevje renter på tilbakebetalingsbeløp innanfor denne ordninga, tek kommunen kontakt med Landbruksdirektoratet for å avtale praktisk gjennomføring.

Administrasjon, dispensasjon og klage (§ 9)

Vedtak om tilskott vert fatta av kommunen.

Kommunen må syte for dokumentasjon for at tiltak er gjennomført, og her under vurdere om det er naudsynt med synfaring. Sluttutbetaling av tilskott kan ikkje gjerast før tiltaket er stadfesta gjennomført.

Kommunen skal fastsetje retningsliner for ordninga.

Fylkesmannen må gjere tilskottet og eventuelle prioriteringar kjende for aktuelle søkjarar ved utlysing av midlar.

Ved klage på vedtak vurderer kommunen om klagen skal takast til følgje. Dersom kommunen held fast på vedtaket sitt skal klagen senast til Fylkesmannen for avgjerd.

Vedlegg:

Fordeling på tiltaksgrupper og rettleiande støttesatsar

Type tilak	Gjennom-snitts-andel (%)	Prioriterte søknader innanfor temaet	Rettleiande støttesats (%)
Sperregjerde	15	• Eit sperregjerde skal hindre beitedyr i å kome ut av beiteområdet. Sperregjerde kan også tene til å avgrense beiteområdet mot veg, jarnveg, tettbygd strok og samanhengande jordbruksområde. Reine inngjerdingar av beitedyr i utmark fell ikkje inn under definisjonen av sperregjerde, og tilskott skal normalt ikkje løyvast til dette. Heller ikkje skal det gjevast tilskott til gjerde mellom innmark og utmark som fell inn under Lov om grannegjerde.	10-30
Ferist	10	• Ferister bør vere av godkjent fabrikat eller bygd etter standardteikningar.	10-30
Bruer	10	• Det kan gjevast tilskott til bruer som er dimensjonerte for føring av beitedyr. Dersom bruene er kraftigare dimensjonert kan kostnadsoverslag eller tilskottsdelen reduserast tilsvarande.	10-30
Gjetarhytter	5		Inntil 10
Sanke- og skiljeanlegg	15		10-30
Anlegg/ rydding/ utbetring av driftevegar	10		10-30
Saltsteins-automatar	5		Inntil 5
Transport-prammar	10		10-20
Elektronisk overvakings-utstyr	5	• Radiobjøller, lammenodar, merkesavlesarar, FindMySheep, dronar m.m.)	Inntil 10

Type tilak	Gjennom-snitts-andel (%)	Prioriterte søknader innanfor temaet	Rettleiande støttesats (%)
Elektronisk gjerde	5	• T.d. av typen Nofence	Inntil 10
Planleggings- og tilrette-leggings-prosjekt	10	• Dette kan vere ulike typar prosjekt som rettar seg mot organisering og tilrettelegging av utmarksbeita for god og effektiv beitebruk. Dette kan m.a. omfatte: ○ Planlegging og prosjektering av faste installasjonar ○ Ny organisering av beitelag og utmarksbeiteområde ○ Prosjektretta arbeid for stimulering til auka beitebruk og rasjonell utnytting av beita ○ Tidsavgrensa utprøving av nytt utstyr som kan medverke til effektiv og god beitebruk ○ Utarbeiding av planar (beitebruksplan, tiltaksplan, beredskapsplan m.m.) for ○ Utmarksbeite	10-30

Støttesatsane kan variere frå år til år, og det har m.a. følgjande årsaker:

- Endringar i rammevilkår (storleiken på overføringa til ordninga frå Landbruksdirektoratet)
- Fylket si prioritering *mellom* kommunane i fylket
- Tal søknader som kjem inn til kommunen
- Prioriteringa i kommunen (Rådgjevande gruppe) – streng prioritering vs. ”ostehøvel-prinsipp”, særlege prioriteringar i einskildår (”kampanjar”) m.m.

Støttesatsane er difor berre *rettleiande*.

Kjelder:

- Rundskriv 2019-45: Forvaltning av forskrift om tilskudd til tiltak i beiteområder (Landbruksdirektoratet)
- FOR-2013-02-04-206 Forskrift om tilskudd til tiltak i beiteområder